БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 45 (8571)
ФЕВРАЛИИН 22
СУББОТО
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Арадай засагта агуухэ Хитад оронтой, социалистическэ бүхы оронуудтай политическэ, экономическа болон культурна холбоо барисаагаа эсэшэ сусашагүйгөөр саашадаашье үргэдхэхэ хэрэгые Советскэ Союзай Коммунистическэ парти өөрынгөө тон шухала интернациональна уялга гэжэ тоолоно. Энэ холбоо барисаань тэгшэ эрхын, ахадүү харилсалгын, бэе бэедээ туһалалсалгын, социалистическэ интернационализмын Ленинскэ гол ёһонуудые үндэһэ болгодог.

(Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаһаа).

Бурядаар уншадаг лектор

Манай орон дотор лектор ехэ дэтэй байдаг. Юундэб гэхэдэ, дэм ухаанай дээжэ болоһон марксизм-ленинизмын һургаалые, энээнэ эшэтэй Парти, Правительствын тоол, заабаринуудые улад зонудхалан ойлгуулдаг, ажал хэрэг, байдалтай холбожо тайлбадаг байна бшуу.

Тиимэ хүнүүдэй нэгэн Цокто итосвич Номтоев уунын аймагай ьдэргэ нютагта лладаг юм.

— Нүхэр Номтос бн һайн мэдэ. Манай эндэ хогаран жэл багжа байнхай. ршэл ехэтэй, бэрбагша байхаһаа на, эрхим лектор, дхэлшэ гэлсүүл. Мүнөө хүн зомнай соёл болорол угаа ехээр аад, лекци, элидхөөрэлдөө шагга дуратай болоинь элитэ. Поикын, ажахын, культурын удалнуудаар лекциин болохо зорые үбгэн залуугай илгаагүй ног тоолон хүлеэдэг агша,—гэжэ оной Соведэй түрүүлэгшэ, үни коммунист нүхэр Б. Д. Дамди хөөрэнэ.

Иимэ байхань гайхалтайшье бэ. Ямаршье асуудалаар (түүхэ лон теоридо, ажахы гү, али соёл льтурада, дотоодын болон гадаан байдалда хамаатай асуудаар) Цокто Номтоевичын уншаһан кци улад зондо ойлгосотой, үрэтэй байдаг. Ушар шалтагаанинь юуб гэхэдэ, лекцидээ һайнаар лдэдэг, карта, зурагуудые хадаг, саарһан дээрэ тэмдэглэгэн тоо, баримтануудые хаа яа хаража байгаад, гол түлэб сээр, бурядуудта ёһотойл бурят ээр, ородуудта ородоор хөөжэ үгэдэг. Нүхэр Номтосй уншадаг лекци нютагай байтай, ажал хэрэгүүдтэй нягта боотой байдаг. Лекциинь шагһан хүнүүд Парти, Правительстн зүгһөө ямар эрилтэ табигдаб, түрүү хүнүүд юу хэжэ байнаб, эдөө ямар дутуутайбибди, саадаа юу хэхэ ёһотойбибди гэжэ н ойлгоод, зориг дээрээ зориг энхэй бусадаг гээшэ.

Эндэ хэлэгдэһые гэршэлхэ хоёр нэгэн баримта дурдая.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойс уулан лекци уншахадаа, хөөрэлхэхэдээ СССР гүрэнэй, совет адайнгаа асари ехэ амжалта, алта тухай хэлээд, манай республикын, Яруунынгаа аймагай, Эгэ Үльдэргэ нютагуудай танигдаар бэшэ болотороо хүгжэн хулһые тодорхой баримтануудаар шэлэн харуулдаг байба. «Манай вет уран зохёолой 40 жэл соохи гжэлтэ» гэһэн лекцидээ һонирлтой жэшээнүүдые дурдадаг байа. Революциин урда тээ манай энэ үзэг бэшэг мэдэхэ хүн хургаараа тоолохоор хомор байһан аад, харин мүнөө эрдэмтын нэрэзэргэтэй гү, али янза бүриин зохёол бэшэдэг хүнүүднай урдын бэшэг тамгатанһаа һураггүй олон болонхой гэхэ жэшээтэйгээр хөөрэхэдэнь һонинишье, ойлгосотойшье байха юм.

Ороной дотоодын, гадаадын байдал тухай, хүдөө ажахын асуудалнуудаар һүүлэй үедэ арбаад лекци уншаа. «Коммунизм» колхозой Булам, Зүүн Үльдэргэ нютагуудтахи хонишодто хэдэ дахин ошожо, лекци уншахадаа, хонин ажалай али тухай ехэ ашаг олзо үгэдэг тушаа, түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай, Хориин улаан одонойхидой уряа бэшэг тухай тодорхой жэшээ, тоо баримтануудтай гаар хэлэжэ үгэһэн байна. 100 хонин бүриһөө 150 хурьга, хонин бүхэнһөө 4—5 килограмм нооһо абабал, «Коммунизм» гү, али «Победа» колхоз хэды мянган, миллион түхэригэй ашаг олзо нэмэжэ оруулхаб гэхэ мэтээр тайлбарилан хэлэхэдэ үнэхөөрөө тодорхой болоно бшуу.

Энэнэй ашаар хонишодой эдэбхи үүсхэл бүри ехээр бадарна. Нүхэд Доржиев, Дашиев, Бобров гэгшэдэй даадаг отаранууд хонидоо олоор хурьгалуулан, һайнаар түлжүүлжэ байнад.

Нүхэр Номтоев марксизм-ленинизмын классигуудай заабари, партиин съезд болон пленумүүдэй шиидхэбэри, правительствын тогтоолые, мүн уран зохёолнуудые лекцидээ шадамараар хэрэглэжэ, хүнэй досоо хаха оросо хэлэдэг юм.

Цокто Номтоевич өөрөө лекци уншаад лэ һуудаггүй, харин бусад эдэбхитэдые энэ хэрэгтэ олоор хабаадуулха гэжэ оролдодог, туһа хүргэдэг байна. Тэндэхи багшанар нүхэд Модогоров, Цыжипов гэгшэд Ц. Н. Номтоевой жэшээгээр баһал һайнаар лекци уншадаг.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэлэй үе соо бүхы һургууляараа (багшанар, ахалагша классуудай һурагшад) соёлой поход таба дахин хэжэ, колхозуудай фермэ, гүүртэ, отарануудта лекци уншаха, ханын һонин, бюллетень гаргалсаха, уряа лозунг бэшэлсэхэ, уран зохёол уншаха, хонишодой түлеэсэнь хюрөөдэжэ үгэхэ гэжэ түсэблөөд, хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа һаадгүйгөөр бэелүүлжэ байна.

Цокто Номтоевичые бурят хэлэнэйнгээ баялигые бэрхээр хэрэглэжэ, уран хурсаар хэлэхэдэнь, шагнажа һууһан хүнэй толгой соо үгэ бүхэн эмхитэй зохидоор ябталагдан табигдажа байһаншаг, мартагдашагүй бүхөөр хадуугдадаг юм гэжэ Үльдэргэ, Эгэтын улад зон — колхозниигууд, механизаторнууд, алба хаагшад хөөрэлдэдэг.

Хото, хүдөөгэй эдэбхитэд! Нүхэр Номтоевһоо жэшээ абажа, һони һонин лекцинүүдые һайнаар уншахын тула шармайн оролдыт.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Адмирал Ф. С. Октябрьскийда Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгохо тухай

Флодые шадамар бэрхээр хүтэлбэрилжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үедэ немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүүн тулалдахадаа, эрэлхэг зориг, баатаршалга харуулһанайнь түлөө адмирал **Октябрьский Филипп Сергеевичтэ Советскэ Союзай Геройн** нэрэзэргэ олгоод, Ленинэй орден, **«Алтан одон»** гэһэн медаль барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 оной февралиин 20.

Хоёрдохи хэмэл одон дабшаһаар

Февралиин 21-нэй үглөөнэй 6 часа хоёрдохи хэмэл одон бүмбэрсэг дэлхэйе 1572 дахин тойроо.

(ТАСС).

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗУРГААДАХИ СЕССИИН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Бурят- Монголой АССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи сесси февралиин 25-да, үглөөнэй 10 часта Соведүүдэй Хоёрдохи Байшангай хэ зал соо нээгдэхэ.

Андижанска областьдо Ленинэй орден барюулагдаба

Узбекскэ ССР-эй Андижанска область манай орон дотор хүбэн эгээл ехээр ургуулдаг нютагуудай нэгэн юм. Гансал үнгэрэгшэ жэлдэ 158 мянган гектар газарайгаа гектар бүриһөө 28,5 центнер түүхэй хүбэн абаһан байгаа.

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство энэ гайхамшагта амжалтыень үндэрөөр сэгнээ. Хүдөө ажахые, илангаяа хүбэн ургуулха хэрэгые һайжаруулхын тулада аша үрэтэй ехэ хүдэлмэри ябуулжа, колхоз, совхозуудтаа хүбэн ургуулгын түрүү дүй дүршэл, наукын туйлалтануудые хэрэглэжэ, 1957 ондо үндэр баян ургаса хуряаһанайнгаа түлөө Андижанска область Ленинэй орденоор шагнагдаа.

Февралиин 20-до Кремльдэ баяр ёһололой оршон байдалда Андижанска областьдо орден барюулагдаа. Һаяхан дүүрэһэн хүбэн ургуулагшадай Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадаһан узбек ажалшад энэ баярта ерээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Андижанска областиин ажалшадай делегацида Ленинэй орден барюулба.

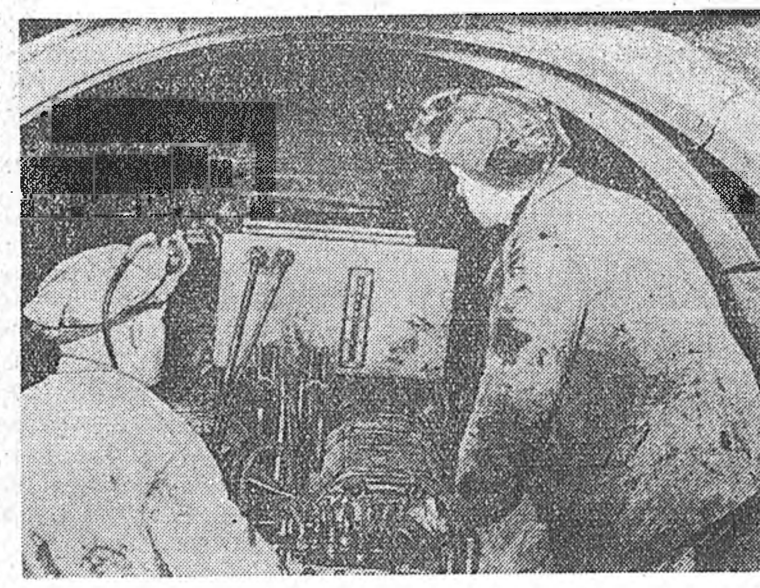
Үндэр дээдэ шанда хүртэһэнэйнь түлөө областиин хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, К. Е. Ворошилов сугларгшадта хандан үгэ хэлээ.

Жатканууд машинистгүйгөөр хүдэлдэг болохонь

ПЕТРОПАВЛОВСК, февралиин 20. (ТАСС). Хойто Казахстанай ажалшад хүршэ сибириинхидэйнгээ үүсхэһэн бүхы шэнэ юумые халан абана. Жэшээнь, Курганска племсовхозой тракторист Кучин нёдондо намар нэгэ лафетнэ жаткаар машинистгүйгөөр 600 гектар газарай таряа хадаһан байна. Тэрэ лафет дээрээ гидроподъемнигой цилиндр тодхоһон байгаа.

Мүнөө энэ механизаторай зохёоһон түхеэрэлгэ Казахстанда хэрэглэгдэхэнь. 400 жаткые мүнөө жэлдэ машинистгүйгөөр хүдэлгэхэ гэжэ хараалагдаа.

НИКОЛАЙ МАМАЙН ҮҮСХЭЛЭЭР

Бүтэсэтэй ажал

Ториин аймагай Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд 1957 ондо амжалтатайгаар ажаллажа, харьяата колхозуудайнгаа полинууд дээрэһээ баян ургаса хуряагаа. Эндэхи зарим колхозууд тарилгын талмайн гектар бүриһөө дунда зэргээр 14,5 центнер хүрэтэр ургаса абаа һэн. Тэдэнэй тоодо «Заветы Ильича», Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд оролсоно.

«Заветы Ильича» колхоздо хүдэлһэн Доржо Бадмаевай даадаг тракторна бригада үнгэрэгшэ жэлдэ тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые 102,7 процент дүүргэһэн, условно трактор бүхэнөөр 547 гектар газар элдүүрилһэн, гектар бүриһөө 15,5 центнер орооһо таряа хуряаһан байна. Мүнөө бригадынхид трактор заһабарилгаяа дүүргээд, хониной нооһо хайшалдаг агрегат хүдэлгэхэ мотор заһажа эхилээ. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна бригадын бригадир Иван Федоров заһабарилгын үедэ өөрөө үдэр бүриингөө даалгабари 170 процент хүрэтэр дүүргэжэ, бэшэндээ жэшээ харуулна.

— Ерэхэ хабар орооһото ургамалнуудай тарилгые 10 үдэр соо шанар һайнтайгаар хэжэ дүүргэхэбди,—гэжэ нүхэр Федоров хэлэнэ.

МТС-эй механизаторнууд Советскэ Армиин 40 жэлэй ойдо бэлэг болгон трактор болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ.

Н. Цыбенов.

Энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө нёдондонойхиһоо 500 литрһээ дээшэ һү һааха уялга абаһан Зэдын аймагай һаалишад

Нэрэ, обог	1957 ондо һааһаниинь	1958 ондо абаһан уялгань
«ЭРДЭМ» КОЛХОЗ:		
Банзаракцаева Цырма Дамбаевна	1324	2000
Ванданова Цырен-Дулма Мункожаповна	1092	2000
Базарова Цырен-Дулма Чагдуровна	1282	2000
Данзанова Цырен (8 һара соо һааһаниинь)	777	2000
Чимитова Жигжит	1200	1800
БОРЬЁОГОЙ СОВХОЗ:		
Корнева Полина	2300	3000

Кемеровскэ область. Кузнецкэ нүүрһэнэй бассейнэй механизаторнууд ажалдаа гайхамшагта амжалта туйлан, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтахаяа байна. Комбайнернууд А. Шерин, И. Лобанов, Д. Киктев болон бусад механизаторнууд энэ оной январьда «Полысаевская—северная» гэжэ гидрошахтада ПКГ-4 комбайн хэрэглэн, 1434 метр газарта нүүрһэ малтажа абаа. Тингэжэ тэдэнэр **үрэмдэлгөөр дэлхэйн шэнэ рекорд** тогтообо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бригадир Д. Киктев туһалагша В. Сидоркинтой ПКГ-4 комбайн дээрэ хүдэлмэрилжэ байна. 2. Д. Киктевэй (баруун гарһаа хоёрдохи) бригадын гэшүүд. 3. Комбайнерай туһалагша С. Кузнецов.

ТАСС-эй фотохронико.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭ

Улам эршэмтэйгээр ажаллана

Партиин Центральна Комитедэй оронойнгоо бүхы һунгагшадта хандаһан Хандалгые Яруунын аймагай ажалшад угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтан, танилсажа байна. Мүнөө аймаг дотор 300 шахуу агитатор энэ Хандалгын удха шанарые һунгагшадтаа ойлгуулжа үгэнэ. Мүн энэ Хандалгын харюуда ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахаар зоригжоһон колхозниигууд болон механизаторнууд шэнэ шэнэ уялгануудые абажа байна.

Нарһатын МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд партиингаа Хандалгатай һайса танилсаад, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэарадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Трактор, машинануудай заһабарилые шанар һайнтайгаар хэжэ, Советскэ Армиин үдэр, февралиин 23-да дүүргэхэ гэжэ механизаторнууд шиидээ. Мүнөө тракторнуудынь заһабарилагдажа дүүрэхэсэ байна. Заһабарилга дээрэ Павел Минеевэй хүтэлбэрилдэг хабсаралгын бригада һайнаар ажаллана. Токарьнууд П. Машанов, Д-Д. Сосоргармаев гэгшэд үдэрэйнгөө даабарие 130—150 процент дүүргэнэ.

Ц. Дандаров, манай корр.

Улан-Удын Советскэ районой һунгуулиин 10-дахи участогай агитпунктда хүн зон хододоо олон байдаг. Эндэ ерэгшэд шэнэ газетэ, журнал уншадаг, агитаторай хөөрөө, лекци, элидхэл шагнадаг. Мүн агитпунктда залуу һунгагшадай дунда ехэхэн хүдэлмэри хэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитпунктда үдэшэниинь.

И. Денисовэй фото.

Баяртай уулзалга...

Үдэшын 8 час. Улан-Удэ городой Октябрьска районой Культурын байшан соо хүн зон олон... Эндэ сугларгшад СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын хүдөөгэй 411-дэхи округһоо депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Нина Яковлевна Рыбниковатай уулзахаяа ерэһэн байгаа.

Культурын байшангай агитпунктые даагша нүхэр Гриф һунгагшадта хандажа, тобшохон үгэ хэлээд, депутадта кандидат Н. Я. Рыбниковада үгэ үгэбэ.

Нүхэр Рыбниковагай намтарынь, ажал-ябуулгань юрын ажалша совет хүнэй намтарһаа юугээршье илгаагүй. Нина басаган бага наһандаа түрэлхидһөө гээгдэбэшье, Совет засагай ашаар хүл дээрээ гараа.

1941 ондо 8-дахи класс дүүргээд байхадань, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайн эхилжэ, Нина түрэл һургууляа орхихо баатай болоо һэн. Һүүлээрнь, тэрэ Улан-Удэ ерэжэ, мяха-консервын комбинадта хүдэлмэрилхөөр оробо.

Ажалдаа оролдосотой бэрхээр хандадаг жинрэй хүдэлмэришэн Рыбниковае комбинадай дирекци 1945 ондо Ивановска городто тусхай мэргэжэл шудалхыень жэлэй һургуулида эльгээһэн юм. Уданшьегүй, һургууляа амжалтатайгаар дүүргээд ерэхэдэнь, тэрэниие комбинадай дирекци желатинна цехтэ мастераар томилоо һэн.

1956 ондо үүсхэл ехэтэй Рыбникова жилатинна цехын начальнигаар томилогдобо. Тэрэнэй даадаг цех 1957 оной түсэбые 120 процент дүүргэжэ, эрхим һайн амжалта туйлаа.

Хододоо урагшаа һанаатай, эдэбхи зоригтой хүдэлмэришэн Рыбникова 1947 ондо партиин гэшүүндэ ороһон юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо Нина Яковлевна олониитын хэрэгтэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо. Мүнөө комбинадайнгаа партийна бюрогой гэшүүн байхаһаа гадна, комбинадай Улаан хэрээһэнэй эхин организациин түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэшэлэн марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ заочноор һуралсадаг юм.

Депутадта кандидат Н. Я. Рыбниковагай этигэмжэтэ нюур нүхэр Афанасьев шэн зоригто ажалаараа шалгарһан, арадай үнэн сэхэ басаганай түлөө нэгэн хүн шэнгеэр дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалба.

Һүүлээрнь һунгагшадта «Правительствын гэшүүн» гэжэ гоё һайхан кино харуулагдаа.

Ч. Санжиев.

Парторганизациин секретарьнуудай семинар

КПСС-эй Түнхэнэй айком эхин парторганизацинуудай секретарьнуудай хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ.

«Партийна суглаае бэлэдхэлгэ, үнгэргэлгэ», «КПСС-эй зэргын ургалта, залуу коммунистнуудтай хэхэ хүдэлмэри», «Һү ехээр һаахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай», «Партбюрогой хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө», «Агитколлективүүдэй хүдэлмэри» гэхэ мэтэ асуудалнууд тэндэ хэлсэгдээ.

А. Мангатханов.

МАРТЫН 16-най ВОСКРЕСЕНИ—СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ hУНГАХА ҮДЭР

ЭРХИМ ХҮБҮҮД, БАСАГАДАА СССР ГҮРЭНЭЙНГӨӨ ЗАСАГАЙ ДЭЭДЭ ЗУРГААНАЙ ДЕПУТАДУУД БОЛГОЖО НЭГЭН ДУУГААР hУНГАЯ!

Коммунизмын түлөө тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ

Галуута Нуурай рудоуправлениин шахтёрнууд, Шулуутайн леспромхозой моторшод, Гашейн МТС-эй механизаторнууд, Баргажанай колхознигууд, Ярууны совхозой худэлмэришэд, алба хаагшад, Кяхтын худөө ажахын техникумэй багшанар, студентнэр hунгалтын урда тээхи суглаануудаа үнгэргэхэдөө, Союзай Советдэ hунгаха hунгуулиин № 378 Улан-Удын Худөөгэй округhоо Александр Уладаевич Хахаловые СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ. Тус округой предприяти, колхоз, эмхи зургаануудай бүхы худэлмэрилэгшэд А. У. Хахаловой кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэбэ.

А. У. Хахаловта нигээхэ ехээр этигэhэн ушар юу харуулнаб гэхэдэ, арад зоннай түрэл Коммунистическэ партидаа хизааргүй ехээр этигэдэг, тэрэнэй политикые бүри hайшаадаг, эдэбхитэйгээр дэмжэдэг байна. А. У. Хахалов КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой нэгэдэхи секретаряар үнэнхэй худэлмэрилжэ байнхай. Нүхэр Хахалов Бурят-Монголдо түрэжэ ундыhан, тэрэнэй түрүүшын комсомолнуудай нэгэн байhан. Тэрэ сагhаа хойшо 30 шахуу жэлэй туршада партийна худэлмэридэ ябажа байна. Байкало-Кударын аймагай үгытэй малша бурядай хүбүүн А. У. Хахалов дээдэ эрдэмтэй болоо hэн. Комсомолой гэшүүн ябахадаа, удаа тэрэнь партида ороод байхадаа нэнэ ажабайдал байгуулха хэрэгтэ, урдань хаанта Россиин эгээл гээгдэнги газар байhан түрэл хизаарайнгаа үйлэдбэриин хүсэнүүдые, соёл культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан юм, хабаадажа байhаар. Тиигэжэ олоной дунда хүндэтэй, ехэ этигэлтэй болонхой.

Үнгэрhэн hунгалтануудай үеынхидэл адляар, мүнөөшье СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудые коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд хамтаараа дэбжүүлбэ. Александр Уладаевич Хахалов—коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат мүн. Энэ нэгэдэлэй кандидадуудта дуугаа үгэхэдөө, Коммунистическэ партида этигэдэг байhанаа үшөө дахин харуулха, Коммунистическэ партиин ленинскэ политикын түлөө—манай орон дотор коммунистическэ общество амжалтатайгаар байгуулха политикын түлөө дуугаа үгэхэ байнабди.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр манай орон дотор ямар ехэ, hүр жабхаланта хубилалтын болоhые, совет хүнүүдэй коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар дабшажа ябаhые манай республикынгиье жэшээ дээрhээ харанабди. Бурят-Монголой областной партийна организаци КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро айхабтар ехэ худэлмэри хэжэ, партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлнэ. А. У. Хахалов Бурят-Монголойнгоо партийна организацида анхан худэлжэ эхилhэя, хүмүүжэhэн туладаа мүнөө эдэбхи хэшээл гарган худэлжэ байна.

Нүхэд hунгагшад! Урдань хаанта Россиин эгээл гээгдэнги хизаар байhан манай республикын ямар болоhые тобшо тэдыгээр хараад үзэе.

Совет ороной арадуудай ахадүүгэй бүлэ соо, түбхын түрүүндэ агуүехэ ород арадай энхэрэлтэ туhаламжын ашаар Бурят-Монголнай танигдашагүй болотороо хүгжэн хубилаа.

Мүнөө республикамнай хүндэ промышленностьтай болонхой. Эхэ ороной түб хото—Москваhаа, Россиин хуушанай промышленна центрнүүдhээ хэдэн мянган километр холо газарта промышленностиин гайхамшагта заводууд бии болоо. Шэлэй, барилгын, туталай, оёдолой, загаhанай, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд баригдаа. Мүн нүүрhэнэй промышленность бии болоод, түргэнөөр хүгжэжэ байна. Бурят-Монголдо бэлдэгдэhэн модон Совет оронойнгоо бүхы нютагуудта улам ехээр, таhалгаряагүй абаашагдаад болоно байна.

Экономическа захирганай район нёдондо республикадамнай бии боложо, арадай ажахын Совет байгуулагдаа. Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын үүсхэлээр, арад зоной зүгhөө эдэбхитэйгээр дэмжэгдэжэ, промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые hайжаруулhан ушар республикын экономикые хүгжөөлгэдэ ямар ехэ аша туhатай байhаниинь мүнөө харагдажа эхилээ. Ажахые хүтэлбэрилхэ, экономическа түсэб табиха хэрэгтэ областной партийна организациин, нютагай советскэ зургаанай үүргэнь нилээд дээшэлээ.

Бурят-Монголнай Зүүн Сибириин мини 4.8 процент газарые эзэлдэг, хүн зонойнь 10 процент эндэ байдаг юм. Тиигэбэшье манай республика промышленностиин олон hалбаринуудаар Зүүн Сибирьтэ, Алас Дурна зүгтэ нэгэдэхи hуури эзэлнэ.

Промышленностиин хүгжэхэтэй хамта республикын худөө ажахы хүгжэлсөө. Худөө ажахымнай гол hалбари ниитын мал ажалые хүгжөөхэ хизааргүй ехэ арга боломжо бии болоо. Тиимэhээ, областной партийна организаци хонин ажал хүгжөөхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа байна.

Арай гэжэ килограмм хахад ноохо үгэдэг байhан, нютагай шэрүүн ноохотой хонине 3, мүн 3-haa дээшэ килограмм ноохо үгэдэг хонин болгожо хүгжөөхэ гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ байгаа юм. Областной партийна организаци үниинэй заншаhан гуримые хубилгажа ондоо болгохо, хуушанай буруу ойлгомжо баримталдаг колхозой зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ ойлгуулхын тулада ехэ худэлмэри хэhэн байна.

Мүнөө нарин, нарибтар ноохо абадаг болоhон республикын хонишодой ажалай баатаршалга тухай нимэ баримта гэршэлнэ. Үнгэрөөшэ жэлдэ колхоз, совхозуудай 800 мянган метр сэмбэ, 1 миллион хахад метр бүд, 700 мянган метр эрхим хилгааhан бүд нэхэхэдэ хүрэхэ ноохо гүрэндөө тушааhан байна. Энэ нэхэгдэhэн бүдөөр миллион шахуу хүнүүдтэ эрхим hайн костюм оёходо хүрэхэ байна.

hү haалгаар мүн лэ зарим тэды амжалта туйлагдаа. Нёдондо жэлдэ Тарбагатайн колхозууд үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 468 килограмм, Иволгын колхозууд—435, Баргажанайхид—420 килограмм ехэ hү haahaн байгаа. Олон колхозууд дунда жэшээгээр үнеэн бүриhөө 500—600 килограмм hү ехые haагаа. Республикамнай hү бэлэдхэхэ, худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ hэн.

Мал ажалай продуктын хүн бүхэндэ хүртэсын талаар ойрын жэлнүүдтэ Америкые хүсэхэ гэhэн Коммунистическэ партиин уряае Бурят-Монголой ажалшад hайшаан дэмжэбэ. Нёдондо жэл hү, мяха, ноохо, үндэгэ, таряа гүрэндэ тушааха түсэбөө республикамнай болзорhоонь урид бүрин дүүргэв.

Худөө ажахын худэлмэрилэгшэдэй энэ дары хэхэ худэлмэри үшөөл ехэ байна. Энэ жэлдэ Хориин «Улаан Одон» колхозой үүсхэлээр республика дотор хонид олоор хэпзэлүүлэгдэжэ байнхай. Энээнэй ашаар жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриhөө 140—150 хурьган абтаха, тиигэжэ хониной тоо нилээд олошорхо юм. Донецкэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые республикын худөө ажахын худэлмэрилэгшэд hайшаан дэмжэнэ. Мүрысөөгөө бүри тодорхой болгохо зорилгоор Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой haалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 500 литр hү нэмэжэ haaха, үбэлэй сагта үнеэн бүриhөө үдэр бүхэндэ хахад пүүдhээ бага бэшэ hү haaха уялга абаба. Табан жэлэй туршада хахад миллион үлүүтэй гектар шэнэ газар нэмэжэ хахалагдаха. Зургаадахи табанжэлэй эсэс багта хонидоймнай тоо хоёр дахин олошоржо, хоёр миллион гаран толгой болохо байна.

Союзай Советдэ hунгаха hунгуулиин № 378-дахи Улан-Удын Худөөгэй округ

Октябриин революциhаа хойшо хүгжэлтын арюун дардам замда ороhон бурят арад мүнөө өөрын интеллигенцитэй болоо. Эдэмнай Коммунистическэ партидаа, арад зондоо үнэн сэхээр алба хэнэ. Колхозуудта, машинно-тракторна станцинуудта өөhэдын агрономууд, зоотехник, механик, инженернүүд бии болонхой. Промышленна предприятинуудта техническэ интеллигенци баhал бии болоо.

Совет Бурят-Монголнай гайхамшагта hайхан нютаг юм. Зургаадахи табанжэлэй туршада эндэхи байдал улам hайжархал!

СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар Александр Уладаевич Хахаловые дэбжүүлхэ гэжэ дурадхахадаа, шэнэ ажабайдал байгуулха хэрэгтэ нүхэр Хахалов хубитаяа оруулаа, оролдолго гаргаа, ехэ юумэ хээ гэжэ, мүн партиин политикые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ходо ябажа тэмсэhэн байгаа гэжэ hунгагшад мэдэнэ. Республикын арадай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнь түлөө Коммунистическэ парти, Советскэ правительство А. У. Хахаловые Ажалай Улаан Тугай хоёр ордевоор, «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусэ дайнай үедэ шэн габьяатайгаар ажаллаhанай түлөө» медаляар шагнаhан байна. Партиин XIX, XX съезднүүд дээрэ нүхэр Хахалов КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүнэй кандидат боложо hунгагдаа. СССР-эй дүрбэдэхи зарлалай Верховно Советэй депутат, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советэй депутат юм.

Совет арадай, Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ хүбүүн, коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат А. У. Хахаловые hунгалтын болохо мартын 16-най үдэр депутат болгожо нэгэн дуугаар hунгая.

БҮХЫ ОРОМНАЙ hУНГАЛТАДА БЭЛЭДХЭНЭ

СССР-эй Верховно Советдэ hунгаха мартын 16-най үдэр улам ойртожо, энэ баярта үдэрые угтуулан бэлэдхэл улам үргэнөөр хэгдэнэ. Белоруссиин партийна организацинууд 175 мянга гаран агитаторнуудые томилжо, тэдэнэр агитпунктнуудта, ажалшадай байрада ойлгууламжын худэлмэри ябуулна. Агитаторнууд hунгуулиин хуули тайлбарилан ойлгуулна, КПСС-эй ЦК-гэй декабрьска Пленумэй шиидхэбэринүүд, СССР-эй Верховно Советэй IX сесси тухай, уласхоорондын байдал тухай хөөрэжэ үгэнэ. Белоруссиин компартиин Центральна Комитет республикын областьнуудта ойлгууламжын худэлмэри ябуулхыень Белоруссиин КП-гэй ЦК-гэй гэшүүдые, партийна хүтэлбэрилхы худэлмэрилэгшэдые, дээдэ hургуулиин багшанарые, республикын Наукануудай академиин худэлмэрилэгшэдые эльгээгээ. Мүн үниинэй большевигүүд, граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуусэ дайнуудта хабаадагшад, үйлэдбэриин новаторнууд, наука, искусствын ажал-ябуулагшад политическэ худэлмэридэ хабаадуулагдана.

Тбилисидэ агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, агитаторнууд, hунгуулиин участково, окружной комиссиин түрүүлэгшэнэр сугларжа, городской зүблөө үнгэргөө. hунгуулиин кампанида агитаторнуудай юу хэхэ тухай, мүн 1957 ондо Тбилисиин промышленна предприятинуудай ямараар худэлhэн тухай элидхэл тэдэнэр шагнаа.

hунгалтын бэлэдхэлдэ зорюулагдаhан зүблөө Армениин КП-гэй Центральна Комитет үнгэргөө.

Хаа хаанагүй—ехэ промышленна центртэшье, аяар холын тосхондошье Советскэ Союзай бүхы ажалшад урдахи hунгалтаhаа хойшо туйлагдаhан амжалтануудаа согсолон хаража, оронойнгоо эгээн дээдэ органдо hунгаха советскэ хүнэй агуүехэ эрхэ тухай омог дорюунаар хөөрэлдэнэ. Туркменскэ ССР-эй Байрам-Алийска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агитпунктда үдэшэндөө хододоо зон олон. hүүлэй дүрбэн жэлэй туршада республикын экономико, культурын ямараар хубилhан тухай элидхэл агитатор багша Нурманов хэжэ, сугларгашадые ехээр hонирхуулаа.

Иигэжэ бүхы орон доторнай—буурал сагаан Байгал шадаршье, Тамбовско областьдошье, Казахстандашье, Алас-Хойто зүгтэшье бүхы совет арад СССР-эй Верховно Советэй hунгалтада бэлэдхэжэ байна.

СССР-эй Верховно Советэй Союзай Советдэ hунгаха № 378 Ул
Удын Худөөгэй hунгуулиин округой бүхы hунгагшадта ханда

Галуута Нуурай рудоуправлениин шахтануудай, Шулуутайн леспромхозой, Гашейн МТС-эй худэлмэришэд, Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой гэшүүд, Кяхтын худөө ажахын техникумэй студентнэр, багшанар hунгалтын урда тээхи суглаануудаа үнгэргэхэдөө, № 378 Улан-Удын Худөөгэй hунгуулиин округhоо СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Александр Уладаевич Хахаловые дэбжүүлээ.

Республикын предприяти, эмхи зургаан, hургуули болон ниитын организацинуудай олон коллективүүд суглаанууд дээрээ энэ дурадхалые халуунаар дэмжээ.

Бидэнэр, Союзай Советдэ hунгаха № 378 Улан-Удын Худөөгэй hунгуулиин округой hунгалтын урда тээхи окружной зүблөөндэ хабаадагшад, КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Александр Уладаевич Хахаловые СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай коллективүүдэй, ниитын организацинуудай, ажалшадай общественнуудай шиидхэбэринүүдые нэгэн дуугаар дэмжэбэбди.

Урда болоhон hунгалтаhаа хойшо үнгэрhэн 4 жэлэй туршада совет арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ажахыгаа, соёл культураяа хүгжөөхэ хэрэгтээ элитэ ехэ амжалта туйлаа, наука, техникэ үзэгдөөгүй ехээр хүгжөө.

Промышленность, худөө ажахын ехээр хүгжөөгдэhэнэй ашаар арад зоноймнай ажабайдал шууд hайжарна, культурна хэмжээниинь дээшэлнэ, худэлмэришэд, алба хаагшадай бодото салин хүлhэн ехэ болоно, колхознигуудай олзо доход нэмэнэ. Байрын гэрнүүдые бариха асари ехэ түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Эдэ жэлнүүдтэ айхабтар олон hургуулинууд, Культурын ордон, хүүгэдэй сад, яслинууд, клуб болон спортивна түхеэрэлгэнүүд баригдаа.

Социалистическэ демократиие саашадань хүгжөөхын тулада хэдэн ехэ ехэ хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэбэ. Ленинскэ национальна политикые бэелүүлхэ, олонациональна Совет гүрэнэй арадуудай ахадүүгэй хани барисае бэхижүүлхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ амжалта туйлагдаа.

Гүрэнүүд эбтэй эетэйгээр зэргэ оршон байха ёhотой гэhэн ленинскэ политикые эрид шууд бэелүүлhэнэйнгээ ашаар Советскэ Союз эдэ дүрбэн жэлэй туршада бүри хүндэтэй, бүри нүлөө ехэтэй болоо.

Манай орон промышленна продукци абалгаар Европын эгээл томо капиталистическэ оронуудые үни хүсөөд, промышленностиин шухала шухала продукци абалгаар Америкын Холбоото Штадуудай мүнөөнэй байдалые 15 жэлэй туршада туйлажа, тэрэниие хүсэхэ гэhэн зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Мүн мяха, hү болон тоhоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэhэн зорилго табигданхай. Эдэ бүхы зорилгонуудай дүүргэгдэхэдэ, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ айхабтар ехэ алхам урагшаа хэгдэхэ юм.

Манай Эхэ ороной экономикые бүри hүр хүсэтэй болгохо, соёл культурыень hалбаруулха бүгэдэ арадай хэрэгтэ советскэ Бурят-Монголойшье ажалшад яhала ехэ туhа нэмэри оруулна. hүүлэй жэлнүүдтэ промышленна барилгада hомологдодог мүнгэн нилээд ехэ болоо.

Республикын колхоз, совхоз, МТС-үүд богонихон болзор 250 мянга гаран гектар шэнэ элдүүрилэн ашаглаа, hү, мяха, ho абалгаяа дээшэлүүлээ. Б... Монгол арадай культура, иск... во амжалтатайгаар хүгжөөгд...

Нүхэд hунгагшад!

№ 378 Улан-Удын Худөөгэй ...гуулиин округто хабаатай ажа... дай түлөөлэгшэдэй болон ни... организацинуудай hунгалтын тээхи окружной зүблөөндэ х... дагшад 1958 оной мартын ... коммунистнууд болон партий... шэ хүнүүдэй таhаршагүй нэгэ... кандидат Александр Улад... Хахаловай түлөө дуугаа бул... үгэхыетнай Таанадые уряална.

Коммунистнууд болон парт... бэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кан... дуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, ...най арад Коммунистическэ ...тиин XX съездын түүхэтэ ши... бэринүүдые бэелүүлхын түлөө, оронойнгоо экономикые, бэеэ... гаалха hүр хүсые бүри бэхиж... хын түлөө, Эхэ ороноо hалба... хын, арад зонойнгоо ажабай... бүри hайжаруулхын түлөө ...гаа үгэхэ байнабди. ...галтын үдэрэй хүндэлэлдэ со... листическэ мүрысөөндэ эдэбх... гээр оролсожо, ажал худэлмэр... шэнэ амжалтануудые туйлан, ...дээрадай энэ hайндэрые угт... тнай таанадые уряалнабди.

hунгалтада бултадаа хаба...

Коммунистнууд болон парти... бэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй ... илалтын түлөө!

Манай агуүехэ Эхэ орон—С... скэ Социалистическэ Республ... нуудай Союз мандаха болтог...

Манай арадай бүхы илалт... дые зоригжуулан эмхидхэгшэ ...ветскэ Союзай Коммунисти... парти мандаха болтогой!

Энэ хандалга нэгэн дуугаар ...таа.

Советскэ Армиин, СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

1958 оной февралиин 23-да Советскэ Армиин, СССР-эй Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагдаhаар 40 жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ hайндэрые угтуулан, город, тосхон, сэрэгэй часть болон корабльнуудта лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн үнгэргэгдэжэ, социализмын ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бии болоhон түүхэ харуулагдана.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академиинхид Октябриин Революцида хабаадагшадтай, Арми, Флодой түлөөлэгшэдтэй уулзаба. Үбэлэй ордониие добтолон абалсаhан хүн, Советүүдэй хоёрдохи съездын делегат, Смольнын болон Москвагай Кремлиин түрүүшын комендант, 1904 онhоо КПСС-эй гэшүүн П. Д. Мальков, Советскэ авиациин эгээл үнинэй летчигүүдай нэгэн — авиациин маршал Ф. А. Астахов, Советскэ Союзай Герой, авиациин генерал-лейтенант Г. Ф. Байдуков болон бусад hонирхолтой үгэнүүдые хэлээ.

М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Советскэ Армиин байшангай библиотекэдэ номой выставкэ табигданхай. Эндэнь граждан дайнай жэлнүүдтэ Улаан Армиин частьнуудай хэhэн байлдаанууд тухай, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуүехэ дайнай үедэ алдарта советскэ сэрэгшэдэй туйлаhан илалтанууд тухай хөөрэhэн номууд олон.

Эдэ үдэрнүүдтэ сэрэгэй часть, сэрэгэй корабльнуудта концертнүүд үнгэргэгдэнэ.

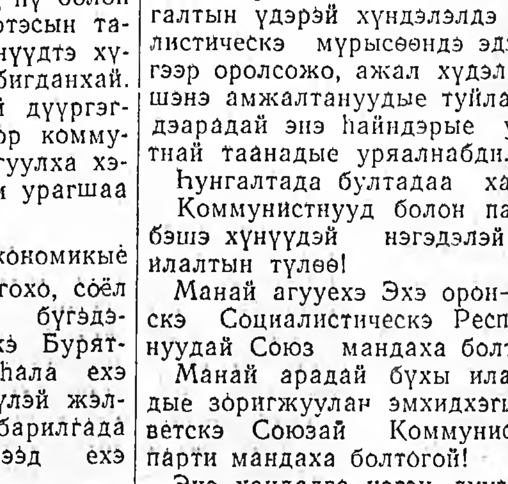
ДОСААФ-эйхид спортивна мүрысөөнүүдые эмхидхэнэ. Мэргэн буудалгаар, автомобиль, мотоциклаар урилдалгаар болон спортын бусад hалбаряар заншалта мүрысөөнүүд олон городто боложо байна. ДОСААФ-эй организацинуудай олон түмэн гэшүүд эдэ мүрысөөнүүдтэ хабаадалсана.

Брестын хэрэмые баатарлигаар хамгаалагшадай дурасхаалнуудай суглуулбари

МИНСК, (ТАСС). Брестын хэрэмые баатарлигаар хамгаалагшадай дурасхаалнуудай суглуулбарие БССР-эй Наукануудай академиин түүхын институт бэлэдхэжэ гаргахань.

Тэрэ үедэ булюу олон дайсадтай эсэргүүгээр тулалдаhан зуу шахуу солдат, офицернүүд энэ ном соо статьянуудаа оруулха. Мүн «Брестын хэрэмэй геройнуудые олохын түлөө» гэжэ ном бэшэhэн уранзохёолшо С. Смирнов ехэ материал үгөө юм.

ТОХОЙ ТОСХОН hУНГАЛТАhАА hУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

Парти, правительствомнай худөө ажахые улам хүгжөөхэ талаар hүүлэй 4 жэлэй туршада айхабтар ехэ хэмжээ-ябуулганудые бэелүүлжэ байна. Тэрэ тоодо худөө ажахын индустриальна база байhан машинно-тракторна станцинуудта ехэ анхарал табигдаhан байгаа.

СССР-эй Верховно Советдэ энээнhээ урдахи hунгалтын болоhонhoo хойшо Сэлэнгын МТС шэнэ техникэ олоор абаа. Энэ хугасаа соо шэнэ маркын 26 трактор, 20 комбайн, үбhэ хуряалгын 11 комбайн, газар малтадаг 2 экскаватор, бусад элдэб техникэ абтаhан байна. Экскаваторнуудай хүсөөр Жаргалантын, Голдобиной, Казачьеын уhалууриин системэнүүд баригдаа. Мүнөө Ягодиной, Тайхарай уhалууриин системэнүүд баригдажа эхилээ. Энээнэй ашаар МТС-эй зонын колхозууд хэды мянган гектар сабшалан, бэлшээри уhалха, үбhэ таряанай баян ургаса хуряаха арга боломжотой болоо.

Малай фермэ, гүүртэнүүдтэ ажал ехэтэй худэлмэриие оньhожоруулха талаар нилээд ехэ юумэ хэгдээ. Колхозуудай олонхи фермэнүүдтэ тэжээл буйлуулха, уhа бүлэхэ, нүхэнhөө силос гаргаха, зөөхэ худэлмэри гүйсэд оньhожоруулагдаа. Тэрэшэлэн 1956—1957 ондо МТС-эй харьяата колхозуудта 80.000 толгой хониной ноохон электрын хүсөөр хайшалагдаа.

Мүнөө МТС-эй hуурин—Тохой тосхон танигдахаар бэшэ болотороо хубилаа. hүүлэй үедэ эндэ механизаторнуудай байха 2 дабхар томо байшан баригдаhан байна. Байрын 20 гаран гэр баригдажа, шэнэ үйлсэ бии болоо. Барилгын худэлмэри мүнөөшье үргэнөөр ябуулагдажа байдаг. hаяар хүүгэдэй садай, магазинай гэрнүүд ашаглалгада оруулагдахань.

Таряа талханай баян ургаса, hү, тоhо элбэг ехээр абадаг боложо, МТС-эй харьяата колхозуудай олзо доход нилээд дээшэлбэ. Мүн соёл культурын талааршье ехэ хубилалта болоо. Радиоприемник, гоё hайхан мебель, оёдолой машина, велосипед, сепаратор гэхэ мэтэ үнэтэ эд айл бүхэнэй юрын хэрэгсэл болонхой. Зарим тэрүү механизаторнууд Будаев, Ойдопов гэгшэд хүнгэн автомашинануудые абаад, тосхонойнгоо үйлсын шэмэг болгожо иишэ тиишээ табилуулна. Мотоциклтай болоhон хүнүүд олон.

Үнгэрhэн дүрбэн жэлэй туршада ажалай түрүүшүүл, новаторнууд нилээд олошороо. Механизаторнууд Ключников, Чойжинимаев, Дашинимаев, Сандаков, Брянский гэгшэд нёдондо «ДТ-54» маркын трактораар 1350—1400 гектар газар элдүүрилhэн байна. Мүн комбайнернууд нүхэд Зверев, Батуев, Хомяков гэгшэд эрхим ажалаараа суурхадаг.

СССР-эй Верховно Советэй hунгуулиин хүндэлэлдэ МТС-эй механизаторнууд ажалайнгаа эршые бүри шангадхажа байна. Тэдэнэр малай үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэхэөө, хабарай тарилгые эрхим бэлэдхэлтэй угтахаар зоригжонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Тохой тосхоной нэгэ үйлсэ харуулагдана.

А. Агильдин.

Хахад пүүдтэн

Хориин совхозой 5-дахи фермын Дээдэ Нугада байдаг hаамхай үнеэдэй гүүртэдэ 7 hаалишад ажалладаг. Тэдэнэй дунда залуу hаалишан Цыренжап Балдандоржиев эрхим ажалаараа шалгарна. Энэ залуу нүхэр урдань колхозой элдэб ажалда ябаhанаа мүнөө hаалишан болоhоор hара тухай боложо байна. Комсомол Балдандоржиев hаалишанай мэргэжэлые шудалжа, Заиграйн hаалишадай жэшээгээр мүнөө саахадаа үнеэн бүриhөө хахад пүүд hү алдадгүй hаана. Эрхим ажаллаhанай түлөө Цыденжап ВЛКСМ-эй Хориин аймкомой грамотада, шагналда хүртөө.

Мүн энэ гүүртэ залуу hаалишан Фатыма Сафина үдэртөө үнеэн бүриhөө 7—8 литр hаана.

Г. Цыр...

СССР-эй правительствын мэдүүлгэ

...рейн Арадай-Демократическа ...убликын правительство Корей... гадаадын бүхы сэрэгүүдые гар... тухай, мүн оронoo эбэй ёhoop ...дүүлхэ тухай асуудалаар фев...иин 5-да мэдүүлгэ хээ. Урда, ...то Корейһээ гадаадын бүхы ...гүүдые, тэрэ тоодо Хитадай ...ай hайн дуратаниие нэгэ зэр...гаргаха, тиигээд гадаадын сэрэ... гаргагдаһанай һүүлээр ниитэ ...ейн сүлөөтэ һунгалта хэхэ, энэ ...алтын хойноhoo хэдэн ондоо ...ой түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн ...н ажаглан хаража байха гэһэн ...дхал энэ мэдүүлгэ соо оруулаг...лна. Мүн Корейн хоёр хубиин ...ондо экономическа, соёл куль... ...н холбоо байгуулха, КНДР-эй ...н Урда Корейн зэбсэгтэ хүсэ...ые шадаал hаа бага болоторнь ...р хороохо тухай тэгшэ эрхэтэй... хөөрэлдэхэ гэжэ баһа дурад...аһа.

...тадай Арадай Республикын ...ительство энэ уряал тушаа да... мэдүүлгэ толилоо. Гадаадын ... сэрэгүүд тусхай болзор соо ...һээ гаргагдаха ёһотой гэжэ, ... Хитадай арадай hайн дурата... Корейһээ гаргаха тухай асуу...ые КНДР-эй правительствотай ...эн хэлсэхээр бэлэн байһанаа ...адай правительство февра...н 7-до мэдүүлээ. Сэрэгээ мүнөө ... Корейдэ байлгадаг Амери... Холбоото Штадуудай, бусад ...уудай правительствонууд мүн ...эһэд өөһэдынгөө сэрэгые гарга...эмжээ абаха ёһотой болоно.

...тадай арадай hайн дуратан ...-эй правительствын оруулһан ...адхалые зүб гэжэ мэдэрээд, ... оной дүүрэтэр һубариһаар ...ейһээ бүгэдэ гаража ошохо, ...дэ 1958 оной апрелиин 30 бо...р hайн дуратанай хахадынь ...һээ гараад байха ёһотой гэжэ ...дхээ гээд Хитадай Арадай ...ублика болон Корейн Арадай...ократическа Республикын пра...ительствонуудай хэһэн хамтын ...үлгэ соо февралиин 19-дэ мэ...эгдэбэ.

...СР Союзай правительство ха... Корейн Арадай-Демократи...а Республикын болон Хитадай ...дай Республикын энэ шэнэ ...элынь айхабтар ехэ удхаша...тай, тиимэһээ энэнь уласхоо...ын түгшүүрилтэ шанга байда... һуларуулха, гүрэнүүдэй хоо...до этигэл найдабари бии бол..., амгалан тайбан байдалые ...онижоруулха хэрэгтэ ехэ ту... шухала хэмжээ-ябуулгануу... нэгэн гэжэ тоолоно.

...орей тухай асуудалые эбэй ...р шиидхүүлхын хойноhoo ко..., хитад арадуудай хүсэл оролдолго гаргаһанай, мүн тэдэниие Советскэ Союзай болон эб найрамдалда дуратай бусад олон гүрэнүүдэй дэмжэһэнэй ашаар Корейдэ боложо байһан шуһата дайн 1953 оной июльдэ болюулагдажа, эблэрэлгэ тухай Хэлсээндэ гар табигдаа һэн. Корейн хахад аралда амгалан тайбан байдалтай байха хэрэгтэ энэ Хэлсээн мүнөөшье шухала ехэ удхашанартай байһаар. Мүн энэ эблэрэлгын зүбөөр бэелүүлгэдэ эндэ болоһон дайнда хабаагүй хэдэн ороной түлөөлэгшэдэй Комисси ехэ үүргэ дүүргээ. Тус комисси Польшын, Чехословакиин, Швециин, Швейцариин түлөөлэгшэдһөө бүридэнхэй.

Тиигэбэшье, Корейдэхи байдал тушаа һаналаа табингүй байхын аргагүй. Корей тушаа асуудалые эбэй ёһоор шиидхүүлхын тулада Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын хэдэн hайн дурадхалнуудые оруулжа, хүсэл оролдолго гаргажа байгаашье һаань, энээндэнь Урда Корейн засагаархид эсэргүүсэжэ, тэдэниие США-гэй дэмжэһэн дээрэһээ Корей мүнөө болотор нэгэдүүлэгдээдүй. Корейдэ буу зэбсэг ехээр асархагүй гэжэ Хэлсээн дотор хараалагдаһан шухала пунктые дүүргэхэһээ 1957 оной зун США арсаад, Урда Корейн армиие эгээн шэнэ түхэлэй буугаар зэбсэгжүүлнэ, Урда Корейе атомна база болгожо байна. Энэнь Корей тушаа асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ хэрэгтэ туһа бэшэ, харин тушаа боложо байна бшуу. Тиигэхэһээ байтагай США-гэй энэ ябуулгань Корейдэхи байдалые улам түгшүүрилтэ шанга болгоно. Тэдэ уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые хаа хаанагүй, тэрэ тоодо Алас Дурна зүгтэшье һуларуулхые бодото дээрээ хүсэжэ байһан правительство бүхэн эндэхи байдалые хурсадхаха гэжэ оролдохогүй байгаа гээд Советскэ правительство тоолоно.

Гадаадын гүрэнүүд оролсобол, Корей тушаа асуудалые хэзээшье шиидхэжэ шадахагүй гэжэ Советскэ правительство урдынхяараал тоолоно. Гансал кореецүүд өөһэдөө хэлсэжэ, Корейн хоёр хубиие яарангүйгөөр, удаа дараагаар нэгэдүүлжэ шадаха байна гээшэ.

Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ, тэндэ байһан бүхы гадаадын сэрэгые гаргаха тухай Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын дурадхалнууд, мүн энэ асуудалаар Хитадай Арадай Республикын правительствын хэһэн мэдүүлгэнь Корей тушаа асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ, дайнай аюулые энэ нютагһаа зайсуулха шэнэ арга боломжо олгоно.

Эдэ дурадхалнуудынь уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые һуларуулха, гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ёһоной, амгалан харилсаа тогтоохо гэһэн арадуудай улам шангадажа байгаа хүсэл эрмэлзэлгэтэйнь бүрин тааралдана.

Хэрбээ Корейе эбэй ёһоор нэгэдүүлхэ, Алас Дурна зүгтэхи амгалан байдалые бэхижүүлхэ гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог юм һаа, Урда Корейдэ сэрэгээ асараад байһан США болон бусад оронууд Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Хитадай Арадай Республикын дурадхалнуудые дэмжэхэдэнь яаха байнаб? Гадаадын бүхы сэрэгэй гаргагдахада Корейн арад зоной һанаан амаржа, Корейн хоёр хубиин хоорондо холбоо харилсаан тогтоогдожо, орониие удаа дараагаар нэгэдүүлхэ арга нүхэсэл бии болохо байһаниинь ойлгосотой. Мүн Алас Дурна зүгтэхи түгшүүрилтэ шанга байдал һуларжа үгэхэ байна.

Энэ талаар КНДР болон Урда Корейн хоорондо тэгшэ эрхэтэйгээр хэлсээ хэхэ, тэрэ тоодо Хойто, Урда Корейн хоорондо экономическа, культурна холбоо байгуулха тухай хэлсэхэ гэһэн КНДР-эй правительствын дахин оруулһан дурадхалынь тусгаар ехэ удхашанартай. КНДР-эй правительствын энэ дурадхалынь Корейн хоёр хубиин хоорондо холбоо байгуулжа, хүгжөөхэ hайн үндэһэ һуури болохо гэжэ Советскэ правительство тоолоно.

Хэрбээ Корейн хоёр правительство эб найрамдал тухай хэлсээ баталаад, арсалдаата асуудалнуудаа шиидхэхэдээ хүсэ хэрэглэхэгүй гэжэ уялга абаа һаань, хэрбээ КНДР Урда Корей хоёрой зэбсэгтэ хүсэнүүдые нилээд ехээр хороохо тухай хэлсээнэй хэгдээ hаа, хэрбээ тэдэнэр өөрынгөө газар дээрэ ядерна, ракетнэ буу зэбсэг байлгахагүйбди гэжэ мэдүүлээ һаань, эдэ бүгэдэ Хойто, Урда Корейе нэгэдүүлхэ, Корейдэ энхэ тайбан байдал тогтоохо хэрэгтэ ехэ туһа болохо һэн.

Аяар 12 жэлэй туршада Корей хоёр боложо хубаагдаад байна, Корейн хоёр хубиин хоорондо этигэл найдабари үгы. Энээниие хараадаа абан, тусхай гүрэнүүдэй зүблөө зарлажа, Корейн хоёр хубиин засагаархидай һанамжые ойртуулхада туһа болохо хэмжээнүүдые тэрээн дээрэ зүбшэн хэлсэбэл hайн байгаа гэжэ СССР-эй правительство тоолоно.

Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Хитадай Арадай Республикын хэмжээ-ябуулгануудые Советскэ правительство бүрин дэмжэнэ, тиигээд Урда Корейдэ сэрэгээ байлгадаг США-гэй болон бусад гүрэнүүдэй правительствонууд КНДР КНР хоёрой правительствонуудай үүсхэлдэнь анхаралтайгаар хандажа, Урда Корейһээ сэрэгээ гаргажа, Алас Дурна зүгтэхи байдалые һайжаруулха, Корейдэ амгалан байдал бэхижүүлхэ, эбэй, демократическа үндэһөөр Корейе нэгэдүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри оруулха бэзэ гэжэ найдана.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо

ЭРХИМ АВТОСЛЕСАРЬ

Колхозой автогараж соо автомашина гү, али задалаатай мотор заһажа байһан хүниие ороһон лэ сагтаа харахат. Энэ хадаа колхозой эрхим автослесарьнуудэй нэгэн Галсан Данжаев гээшэ. Зургаан жэлэй урда тээ Галсан гаражай үүдые түрүүшынхеэ татажа ороо һэн. Тиихэдэ 17-той хүбүүн буурал сагаан толгойтой Денис Иванович Дариг гэгшэдэ һурагшаар ерэһэн байгаа.

—Зай, Галсан, энэ үдэрһөө хойшо сугтаа ажаллаха болобобди. Наһан соогоо олоһон дүй дуршэлөө бултыень шамдаа ойлгуулхаб. Ши абахаяал оролдоорой,—гэжэ автомеханик Денис Иванович тиихэдэ хэлээ һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо олохон жэл, һаранууд үнгэрөө. Мүнөө Галсан автослесарь болонхой, колхозой машинануудые заһабарилжа байдаг. Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Данжаев «ГАЗ-51» маркын машинада капитальна заһабари хэжэ байнхай. СССР-эй Верховно Совэдэй һунгалтын үдэр—мартын 16 болотор үшөө 2 машина заһаха уялга абаад, нүхэр Данжаев ажаллажа байна.

ДАРМАЕВАГАЙ ОТАРАДА

Баруун тохойн хониной отарынхид (даагшань Ц-Д. Дармаева) 400-гаад хонитой юм. Мүнөө эндэ түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. Һүүлэй мэдээгээр 120-ёод хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байнхай. Хурьгашад Баяр Амоголонов, Валя Тахарова гэгшэд даажа байһан ажалдаа һайнаар хандана.

АЛБАЯА ДҮҮРГЭЭД, ХОНИШОН БОЛОБО

Виктор Аюшеев энэ үбэл сэрэгэй албанһаа бусажа ерээ һэн. Тэрэнэй ерэхэдэнь түрэлхидынь колхозой хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа. Виктор удаан бодонгүй, ерэн сасуу эхэ, эсэгэдээ туһалжа эхилээ һэн. Мүнөө отарынгаа хони, хурьгадай эдихэ үбһэ шэрэжэ байнхай.

Б. Надмитов.

Сэлэнгэ.

Хэһэн ажалаараа түлөөһэ абана

Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үнгэрэгшэ жэлдэ эмхитэй hайнаар ажаллажа, ниитынгээ ажахыһаа 4 миллион 10 мянган түхэриг мүнгэн олзо оруулба. Ехэ олзын ашаар ажалта үдэртэ 8 түхэриг 50 мүнгэн хубаагдаба.

Ажахыһаа олзо ехээр оруулһан зарим түрүү бригадануудта ажалта үдэртэ бүри ехэ мүнгэн хубаагдаа. Жэшээлхэдэ, нүхэр Хоргоновой даадаг ОТФ үнгэрэгшэ жэлдэ 234 мянган түхэригэй олзо доход оруулаад, бригадынгаа гэшүүдэй ажалта үдэртэ 9 түхэриг мүнгэ хубааха болоо. Ажалта үдэртөө мүнгэ ехээр хубааха болоһон бригаданууд колхоздо олон.

О. Найданов.

Мархайн аша Тархай

„Түргэн түүхэй“

«Түргэн түүхэй, удаан даамай» гэжэ арад зон хэлсэдэг. Энэ оньһон үгын түрүүшын хахадынь Зэдын аймагай культурын таһагые даагша нүхэр Шишмарёвто зорюулжа зохёогдоһон шэнги болоод байна. Юуб гэхэдэ, энэ дарга хүдөөдэхи культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые эрьехэдээ һалхи шуурган шэнгеэр гүйлгэжэрхидэг. Жэшээнь, тээсгэн ээлжээтэ гүйлгэлгэдөө хэдэхэн часай турша соо Чапаевай, Сталинай, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай центрнүүдые дайраад, дайраад арилашоо. Ябаһан лэ газартаа клуб, библиотекын хүдэлмэридэ ехэ ехэ дутагдалнуудай байһые мэдэһэн мүртөө, ямаршье хэмжээ абангүй, дэбтэртээ тэмдэглээд лэ үнгэрөө.

(Хүдөө бэшэгшын мэдээсэлһээ).

— Маша хурдан болонхой
Машинамни шагналши:
Үтэр түргэн ниидэлзэ,
Үүлэ сүмэлэн хиидэлзэ!

Колхоздо үни тогтонгүй,
Ходоро гаран ошолзо!
Дээхэр, дээхэр дэгүүнин,
Дэгүүнинхэй дагуунин!

Мүльһэн „хүүргэдэ“ найдаһаар...

(Редакцида ерэһэн бэшэг)

Манай нютаг (Закаменай аймагай «Коммунизм», «Байгал» колхозууд) ерэхэ һаа, һаяын сагта, мүльһэн «хүүргын» унаагүйдэ, ерэхые бодогты. Ушарынь юуб гэхэдэ, иимэ байна: дээрэ дурсагдагша колхозуудта дулаанай сагта ерэбэл ехээр ядалдахат. Харгынь яаха аргагүй муу. Бүһэсөө шабарта унахашье саг тохёолдохо. Манай эндэхи колхозой машинанууд шабарта шаагдажал, эбдэржэл байдаг. Санагаһаа Далахай хүрэтэр гол дээрэ баригдаһан гурбан модон хүүргэ бии юм. Теэд, тэрэнэй үмхиршэһэн дээрэһээнь, тэрээгүүр үнинэй хүн ябахаяа болинхой. Эндэхи зон үбэлэй хүйтэнэй ашаар «баригдаһан» мүльһэн «хүүргэ» дээгүүр ябажа байдаг. Теэд, тэрэнэйнгээ «наһанай дүүрэхэдэнь» дахин лэ газардаха болонобди.

Санагын харгын участогые даагша нүхэр Жамцо Дылыков мүльһэн «хүүргэдээ» найдаад, модон хүүргэнүүдээ заһуулхаяа мартажархёо.

Ф. Балданов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Идеологиин асуудалда хүсэд анхарал хандуулнагүй“

Иимэ гаршагтай хэблэлэй шэнжэлэл манай газетын февралиин 8-най номерто толилогдоһон юм. «Хэжэнгын колхозник» гэжэ аймагай газетэ ажалшадай дунда ябуулагдаха идеологиин хүдэлмэри халирхайгаар харуулна гэжэ статья дотор тэмдэглэгдээ һэн.

—«Хэжэнгын колхозник» газетын хүдэлмэри тухай зүб шүүмжэлэл хэгдэбэ,—гэжэ манай редакцида КПСС-эй Хэжэнгын айкомой секретарь нүхэр Автушенко мэдээсэбэ.

Аймагай газетын хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал КПСС-эй айкомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо тогтоол абтаа.

Хүдэлмэришэд, хүдөө бэшэгшэдэй республиканска съездын урда тээ

Эдэбхитэй бэшэгшэ

...Халаанай хүдэлмэри эхилээгүйхэн ...ба. Цехын хэдэн хүдэлмэришэд ...тларанхай, бэе бэеэ шэнэ жэлээр ...ршалалданад. Ингэжэ байтар га...аһаа орожо ерэһэн нэгэ хүн «үсэ...эдэрэй газетэ уншаа ...т? Заводоймнай хү...лмэри тухай зохидхо...өөр бэшэгдэшоол» гэжэ ...гтойхоноор хэлэбэ.

—Алин бэ, хэмнай бэ...эб?—гэлдэһээр хэлээ...э хүнэй карманһаа, ...рһан газетые гар ...жүүлан саашань ...ажа ябашаба.

— Доржи Аюшеевич ...шээ.

—Юун тухай бэшээб?—гэлдэһэн ...ан дуулдана. Хэбэрынь, нэгэ за...гашуул һайндэрлэжэ, газетэшье ...раха сүлөөгүй байгаа хаш...

—Шэнэ жэлые ажалай ямар ам...алтаар угтаһан тухаймнай тоб бай...а хэлэгдэнэ,—гэжэ газетэ асараа...а хүн хажуудахи нүхэртөө хэлэнэ.

Иимэ хөөрэлдөөн январиин хоё...ой үдэр Улан-Үдын модоной заводой ...э цехтэ болоһон байгаа. Бодото ...эрээ тус завод республикымнай ...омышленностиин түрүү предприя...нуудай нэгэн юм. Хүдэлмэришэ...ынь хэзээдэшье социалистическэ ...рысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсадаг. ...водой коллективэй ажал хэрэг, ту...үү хүнүүд тухайнь республиканска ...зетануудай хуудаһанда ходо бэ...эгдэдэгыень мэдээжэ. Эдэ бүгэдые ...анай газетын эдэбхитэй рабкорнуу...ай нэгэн Доржи Аюшеевич Аюшеев ...шэдэг байна.

Нүхэр Аюшеев модоной заводой ...үсэблэлгын таһагые даагшаар олон ...алдэ ажаллажа байха зуураа, ма...ай газетын хүдэлмэридэ хабаадал...һаар үнинэй. Уншагшадай хүсөөр ...аргагдадаг советскэ хэблэлэй ёһо ...урамые зүбөөр ойлгоһон энэ нүхэр рабкорой уялгые һайнаар дүүргэдэг байна. Ажалдаа хэршье сүлөөгүй байгаа һаа, редакциин хэһэн захилые заатагүй дүүргэхые оролдодог.

Модоной заводой хүдэлмэришэд үнгэрһэн табадахи табанжэлдэ, мүн зургаадахидашье продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые саг болзор соонь үлүүлэн дүүргэжэ байна. Эндэ үнэн сэхэ ажалаараа алдар солотой болоһон хүнүүд олон. Доржи Аюшеевич үйлэдбэриингөө эдэ амжалта, түрүүшүүл тухай саг соонь газетэдэ бэшэһэн лэ байдаг. Жэшээнь, модоной заводойхидой 1957 оной түсэбые уридшалан дүүргэжэ, Агуухэ Октябриин 40 жэлэй һайндэрые ажалай амжалтаар угтаһан тухай нүхэр Аюшеевэй һонирхолтой статья манай газетын хуудаһанда гараа һэн. Тэрэ статья соо заводой түрүүшүүл Григорий Ермолаев, Александр Плеханов, Василий Шкор гэгшэдэй хайшан гээд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлһэн тушаа ойлгосотой зохидоор харуулагдаа бэлэй.

Ингэжэ нүхэр Аюшеев манай газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгохо хэрэгтэ өөрынгөө хубитые оруулалсадаг байна.

Доржи Аюшеевич 1957 ондо Москвада болоһон «Советская Россия» газетын хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй суглаанда хабаадалсаһан, «Бурят-Монголой үнэн» газетын эдэбхитэй рабкор байһанайнгаа түлөө советскэ хэблэлэй һайндэр — майн 5-да КПСС-эй Улан-Үдын горкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Б. Дашиев.

СЕВООБОРОТ ШЭНЭЭР ЗОХЁОГДОЖО БАЙНА

1957 ондо Хориин МТС-эй харьяата колхозууд бараг һайн ургаса хуряажа, хараалһан түсэбөө түрүүшынхеэ дүүргээ һэн. Тиихэдэ «Красный партизан», «Путь Сталина» колхозууд бүхы полинуудайнгаа га бүриһөө 10 центнерһээ дээшэ ургаса хуряагаа.

Тиигэжэ эндэхи колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгаяа болзорһоонь урид дүүргэжэ, элбэг хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хааһан байна.

Гэбэшье, ороохо таряанай ургаса үшөөл бага байһаар. Адуу малда таряа талханай зүйл тон багаар хүртэнэ. Тиимэһээ дутуу дундануудаа ойрын сагта усадхажа, 1958 ондо баян ургаса заатагүй абаха зорилго урдаа табяабди.

Хайшан гээд, ямар аргаар ургасаяа дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээбибди?

Нэн түрүүн агротехникые наринаар сахиха, нилээд ехэ тарилгаяа пар дээрэ хэхэ байнабди.

Пар дээрэ тарилга хэхэдэ хабар хахалагдаһан газарайхиһаа 2—3 дахин ехэ гү, али ямаршье ган жэлдэ га бүриһөө 6—7 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряагдадаг. Энээниие хараада абажа, 1957 ондо бүхы таряалангайнгаа 36 процентые пар болгоһон байгаа һаа, мүнөө жэлдэ тэрэнээ 40 процентдэ хүргэхэ зорилготойбди. Тиимэһээ 1958 ондо 2500 гектар шэнэ газар хахалха түсэб табигдаа.

Жэл бүри олошоржо байгаа адуу малаа элбэг тэжээлээр хангахын тула тэжээлэй ургамалнуудые нёдондонойхидоо орходоо 600 гектар ехээр тариха гэжэ шиидээбди. Тиихэ зуураа, гороохо, гороохотой холигдоһон овёс тарижа туршаха байнабди. Мүн кукуруза, наран сэсэг ехээр таригдаха гэжэ хараалагданхай. Эдэ ургамалнуудаа һайнаар эдлүүрилэгдэһэн газарта тарижа, зүбөөр харууһалха хэрэгтэй болоно.

Һайн ургаса абахын тула хабарай тарилгада эрхим һайнаар бэлэдхэжэ, үбэл-хабарай агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бодотоор бэелүүлхэ шухала. Баян ургаса туйлаха хэрэгтэ зүб севооборот хэрэглэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай. 1955 ондо Хориин МТС-эй харьяата колхозуудта севооборот зохёогдоһон байбашье, хойшодоо тэрэнээ һайнаар хэрэглэжэ шадагдаагүй. Юундэб гэхэдэ, севооборот зохёоходоо һайнаар бодожо үзэгдөөгүй, алдуу гаргагдаһан байгаа бшуу. Жэшээлхэдэ, тэрэ севооборын ёһоор тарилгын талмайн оройдоол 25—30 процентнь пар байхаар, зарим полинуудта 2—3 жэл соо нэгэл ургамал таригдахаар хараалагдаһан байшоо. Манай эндэ ургамалнуудые һэлгүүлэнгүй тарижа байхада, ургасашье дээшэлхэгүй, иимэ севообородшье хэрэглэһэнэй аша туһагүй байһаниинь мэдээжэ.

Мал ажал хүгжөөхэ талаар шэнэ зорилгонуудай табигдахада, анханда зохёоһон севообородоо бүхы талаһаань һайса хаража үзөөбди. Мүнөө севооборот шэнээр зохёогдожо байна. Энэ хүдэлмэриие Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо захалаабди. Урдань энэ колхоздо тарилга хэдэг газарайнь миил 25—28 процент парлагдадаг, 7 гү, али 9 политой севооборотой байгаа. Харин мүнөө жэлдэ 7 политой севооборой 3-дань гэхэ гү, али бүхы талмайн 42 процентнь, тиихэдэ 9 политой севооборой 3,5 полидонь гэхэ гү, али бүхы талмайнь 39 процент пар болгогдохо. Ингэжэ пар ехээр хахалдаг болоходо тарилгын талмай хороогдохогүй. Юундэб гэхэдэ, 1957 ондо энэл тухай газарта тарилга хэгдэһэн, 400-гаад гектар шэнэ газар хахалагдаһан байгаа. Мүн бусадшье колхозуудтамнай иимэшүүгээр шэнэ севооборот зохёогдохо.

Зүгөөр таатай зохид севооборотойл болоод һанаагаа амарха бэшэ, харин полинуудаа һайнаар элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табихабди. Урданайхидаа орходоо 3 дахин ехэ үтэгжүүлгэ полинуудтаа гаргаха гэжэ шиидэгдээ. Илангаяа парай газар һайнаар үтэгжүүлэгдэхэ юм.

Гадна үндэр баян ургаса абахын тула һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ хэрэгтэй. Урдань ондоо областьнуудһаа асарһан үрэһэ хүрэнгэ манай эндэхи эрхэ байдалда таарадаггүй байгаа. Һүүлэй хоёр жэл соо Хориин МТС-эй харьяата колхозууд нютагтаа ургаһан таряанай үрэһэтэй болоһоной ашаар полинуудайнгаа га бүриһөө 8—9 центнер ургаса хуряана. Харин тиихэдэ ондоо тээһээ асарагдаһан, шанар муутай овёсой үрэһэ тарихада га бүриһөө оройдоол 4—5 центнер ургаса хуряагдаба. Гадна, манай эндэ овёсоо май һарын һүүл багаар тарижархёод лэ һанаагаа амаршадаг заншалтай. Тиихэдэнь тэрэнэй ургаса август һарын хюруунда халтад гэбэл хүлдэшэдэг. Энээниие хараадаа абажа, 1957 ондо май һарын 20-ёод болотор овёсоо тарижа дүүргэһэн байгаабди. Ингэжэ эртэ тариһан ургамалһаа га бүриин 6—8 центнер һайн шанартай ургаса хуряагдаа. Гэбэшье, Хориин МТС-тэ овёс тарилга үшөөл муу байһаар.

1958 оной тарилгада бэлэдхэжэ байһан МТС-эй харьяата колхозууд урда жэлнүүдтэа орходоо һайн шанартай, нютагайнгаа эрхэ байдалда таараха үрэһэ хүрэнгэ хаагаа. Жэшээлхэдэ, 9 колхозой 8-ниинь 90—95 процент ургаха шадалтай хара таряанай үрэһэтэй болонхой.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудта үрэһэ сэбэрлэлгын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана. Нэрлэн хэлэбэл, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо үрэһэ сэбэрлэдэг колхознигуудынь ажалдаа орой гарахаһаа гадна, зарим үдэрнүүдтэ тоог дээрээ оройдоошье үзэгдэдэггүй юм. Мүн тоог дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан зарим механизаторнуудшье ажалдаа инмээр хандана.

Эдэ дутагдалнуудаа дары усадхажа, ойрын үдэрнүүдтэ үрэһэ хүрэнгэеэ сэбэрлээд, хабарайнгаа тарилгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха арга боломжо МТС-эй харьяата колхозуудта бии.

В. Осипов, Хориин МТС-эй главна агроном.

Арадай шэнэ дуун

Ажалаараа, эрдэмээрээ суурхаһан,
Алдарта Совет араднай даа.
Түргэнхэн дахуул Одониинь,
Түбиеэ мянга тойронхой даа.

Эрдэмээрээ, ажалаараа суурхаһан,
Энхэ Совет араднай даа.
Оньһото гайхамшаг Одониинь,
Ороноо мянга тойронхой даа.

Ц. Дандаров бэшэжэ абаба.

Хүдөө нютагһаа мэдээсэлнүүд

✪ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Түхэм нютагтахи отарын хонишод энэ жэлдэ 100 хониноо 184 хурьга абаха уялгатай юм. Мүнөө тэндэ 400-гаад хурьган абтаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Хурьгашад Долсон Биликтуева, Бүтэд Батуева, Дари Биликтуева гэгшэд кошарно-базова аргаар хурьгадые түлжүүлхэ түрүү аргые шадамараар хэрэглэнэ.

Мүн эндэ хурьгалһан хонид хаһа саг соогоо ороондо оруулагдана.

Сэлэнгэ. **Б. Дашиев.**

✪ Хэрээтын долоон жэлэй һургуулиин һурагшад сүлөөтэй сагтаа хүршэ Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо ехэ туһаламжа үзүүлдэг заншалтай. Мүнөө һурагшад бүхэн 2—2 центнер үнэһэ, хахад центнер шубуунай аргал суглуулжа, колхоздо тушааха уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

Һурагшад малай фермэнүүдээр ябажа, зүжэг наада харуулжа, малшадай зүгһөө баясхаланда хүртэнэ.

М. Жаргалов.

Бичура.

✪ «Дружба» колхоз Шара-Азарга гэжэ тосхондо хоёрдохи, мүн Уляаһан гэжэ нютагтахи фермэдэ түрүүшын культбазануудые нээбэ. Культбазануудынь дотороо ехэ һайн түхеэрэлгэтэй, тэндэнь радиоприёмнигууд тодхогдонхой, элдэб наадан: шатар, даам, домино гэхэ мэтэ бии. Газетэ, журналнууд олоор абтана.

Закамен. **Ш. Соктоев.**

Оролдосотой киномеханик

Хүдөөгэй ажалшадта, малшадта кино һайнаар харуулхын тула киномеханик Чимитдоржо Пордеев хододоо оролдожо байдаг. Нүхэр Пордеев Хэжэнгын аймагай «Коммунизм», Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай клубууд, культбазануудта графигай ёһоор таһалгаряагүй ерээд лэ байдаг юм. Энэ оролдосотой нүхэрэй абажа ябадаг киноапаратура хэзээшье түгэс бэлэн байдаг, кино харалгада ямаршье һаад тохёолдодоггүй.

Тиин һүүлэй үедэ «Коммунизм» колхозой 30—40 километртэ оршодог «Бута», «Бамба», «Сүнхэрэг» гэжэ нютагуудтахи малшадта ошожо, һонирхолтой фильмнүүдые харуулдаг болоо.

Д. Николаев.

Санашадай мүрысөөн

Республикымнай олзоборилгын кооперациин предприятинуудай санашадай дунда Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан мүрысөөн һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Эгээн түрүүлэн эхэнэрнүүд 5 километртэ урилдаба. Энэ зайе «Кооператор-комсомолец» артелиин хүдэлмэришэн Маркова хурдан түргэнөөр гаталжа, түрүү һуурида гараа. Тиихэдэ «Победа» артелиин санашан Матвеева 22,38 секунда соо ерэжэ, хоёрдохи һуури, гурбадахиинь—«Труд» артелиин санашан Брынева эзэлээ.

Арбан километртэ эрэшүүлэй дунда болоһон урилдаанда «Победа» артелиин түлөөлэгшэ Дедюгин хурдан солбоноороо бүгэдэниие гайхуулба. «Кооператор-комсомолец» артелиин санашад Умнов, Давыдов түрүүлхэ гэжэ хэды оролдобошье, бирээгүй. Тиибэшье тэдэнэр хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гаража шадаа.

Мүрысөөндэ уригдаһан сэрэгэйхидэй дундаһаа нүхэр Наумов 10 километртэ габшагай түргөөр гүйжэ, түрүү һуурида гараба.

Хоёр үдэрэй туршада болоһон мүрысөөндэ «Победа» артелиин хүдэлмэришэд нэгэдэхи, «Кооператор-комсомолецынхид»—хоёрдохи һуури, гурбадахиие—«Труд» артелиин санашад эзэлээ. Түрүү һуури эзэлһэн командада шан барюулагдаа.

А. Труш.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа түрүү һуури эзэлһэн санашан Августа Маркова, 2. Мүрысөөндэ хабаадаһан «Красный путь» артелиин санашад.

В. Игумновай фото.

Айл бүхэниие радиотой болгоно

Радиостанциин барилгын монтажна управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй Верховно Соведтэ һунгахаһунгалтын хүндэлэлдэ мүрысөөндэ оролсоод, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб 110 процент дүүргэхэ гэбэ.

Барилгын энэ управлениин коллектив һунгалтын үдэр болотор 1000 километртэ телефоной утаһа татаха уялга абаа. Энээнэй ашаар 3 тосхон телефоной харилсаатай болгогдохо юм. Гадна, үшөө гурбан тосхон радиотой болохо.

Барилгашад хэлхеэ холбооной управлениин пионернүүдэй лагерьта 80 хүүгэдэй багтаха 2 корпус, столово, мүн хэлхеэ холбооной таһагуудай орохо 5 байра барижа дүүргэхээр шиидэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ барилгашад ажалайнгаа эршые бүри шангадхажа байна. Нүхэр Зиновьевой хүтэлбэрилдэг бригадынхид Хориин аймагые телефонтой болгохын тула һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ бригадын гэшүүд үбэлэй хүйтэн үдэрнүүдтэ, һалхи шуургатай дашье телефоной утаһануудые татаха зуураа, даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүн нүхэр Корытовай бригада түмэр замай Гусиноозерск станцидахи байрын гэрнүүдтэ, загаһашадай байрануудта радиоточконуудые оруулжа дүүргээ.

К. Плеханов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Францийн компартиин гэшүүд олошорбо

ПАРИЖ, февралиин 20. (ТАСС). Агуусхэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулжа, Франциин коммунистическэ партида орохо гэһэн уряал Францида амжалтатайгаар дэмжэгдээ. Энэ уряалаар партида 20 мянган шэнэ гэшүүн ороо, 325 шэнэ партийна организаци байгуулагдаа гэжэ «Юманите» газетэ мэдээсэнэ.

КНДР-һээ гаража ошохо тухай Хитадай һайн дуратанай шиидхэбэриие Англиин хэблэл һайшаана

ЛОНДОН, февралиин 20. (ТАСС). КНР-эй правительствын дурадхалаар Корейн Арадай-Демократическа Республикаһаа гаража ошохо тухай Хитадай арадай һайн дуратанай шиидхэбэри тушаа Англиин ехэ ехэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Зарим газетэнүүд энэ хэмжээнэй удхашанарые тоохогүй гэжэ оролдобошье, гадаадын бүхы сэрэгые Корейһээ гаргаха тухай асуудал мүнөө үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой гэжэ бэшэнэ.

«Нэгэ талын сэрэгээ Корейһээ гаргаһаниинь һайн» гэжэ «Манчестер Гардиан» газетэ бэшээд, «Корейһээ гадаадын бүхы сэрэг гаргаха тухай асуудал дээдэ тушаалтанай зүблөөндэ бэлэдхэхэ үедэ зүбшэн хэлсэгдэхэ ёһотой» гэжэ мэдүүлнэ.

«Хэрбээ мүнөө үедэ гадаадын сэрэгүүдые Корейһээ гаргахын аргагүй байгаа һаань, ядахын сагта Корей атомна бомбоһоо сүлөө газар болгогдохо ёһотой» гэжэ «Манчестер Гардиан» бэшээ.

Чан Кай-шин дээрмэшэдтэ хатуу харюу үгтэнэ

ПЕКИН, февралиин 20. (ТАСС). Хитадай армиин далайн авиациин частьнууд февралиин 18-да чанкайшинхидай нэгэ самолёдые Шаньдун провинцида унагааба гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ.

Чанкайшинхидай энэ реактивна самолёт Шаньдун провинци руу нэбтэрэн орожо, тагнуул хэхэ һанаатай ябаа. Энэ самолёт буудуулхадаа шатажа Шаньдун провинцида, Хайянһаа урдуур далай руу унаа.

Февралиин 11-һээ хойшо Фуцзяньска фронтдо Хитадай сэрэгшэд Гоминданай нэгэ самолёдые унагаагаад, гурбан самолёдыень гэмтээгээ.

Февралиин 15-да 9 час 49 минутада Ф-84 гэжэ түхэлэй чанкайшинхидай дүрбэн самолёт Чихуһаа урдуур Хитад руу нэбтэрэн оробо. Буудалгын эхилһээр 5 секунда үнгэрөөд байхада, тэдэнэй нэгэнииинь унаа. Энэ самолёт эрьеһээ 35 километр холо далай руу унаа, бэшэниинь тэрьелжэ арилаа.

Болгариин Арадай Республика. Болгариин ажалшад хоёрдохи табанжэлэй һүүлшын 1957 ондо 74 түсэбые дүүргэхэ хэрэгтээ ехэ амжалта туйлаа. 1952 онтой сасуулбал процентээр ехэ промышленна хэрэглэмжын эд бараа бүтээгдэһэн байна. Тиихэдэ арад зоной бүтээгдэһэн байна. Тиихэдэ арад зоной үлүүлэн дүүргэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: София городой «9 сентября» гэжэ гуталай фабрикын начальник Георг Митев Радев гэгшэ хүдэлмэрилэгшэ Надежда Ивановатай продукциин шанар шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Эхэнүүдэй уласхоорондын саг үргэлжын комитедэй сесси

СОФИЯ, февралиин 20. (ТАСС). Эхэнүүдэй уласхоорондын саг үргэлжын комитедэй гурбадахи сесси февралиин 20-до Софида нээгдэбэ.

27 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, Хитадай, Чехословакиин, Англиин, Австралиин, Индонезиин, Франциин, Японой түлөөлэгшэд сессиин хүдэлмэридэ хабаадана.

Эб найрамдалай түлөө, атомна, водородно буу зэбсэг хорюулхын түлөө, хүүгэдэй һуралсал, хүмүүжэлые һайжаруулхын, элдэб эхэнүүдэй холбоо харилсаае хэхын түлөө тэмсэлэй асуудал сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Эхэнүүдэй уласхоорондын саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн уласхоорондын эхэнэрэй хүдэлмэриин элитэ мэдээжэ ажал-ябуулагша Андреа Андреен сесси нээгээ.

Франциин олониитэ саазалуулхаяа байһан алжирайхидые абархын түлөө тэмсэнэ

ПАРИЖ, февралиин 20. (ТАСС). Алжирта байдаг Франциин сэрэгэй трибунал Абделькадер болон Жаклин Геррудж гэжэ үбгэ һамган хоёрые национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадаһанайнь түлөө саазалжа алаха гэһэн шиидхэбэри үнгэрэгшэ оной декабриин 7-до гаргаһан байна. Франциин 50 элитэ ехэ политическэ, ниитын ажал ябуулагшад, наука, соёл культурын түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо Андре ..., Жан-Поль Сартр, профессор Шварц, Франсуа Мориак, «Темуаняж Кретьен» газетын главна редактор Жорж Сюффер гэгшэд эдэ үбгэ һамган хоёрые үршөөхэ гэһэн ... тэ табиба.

Алжирта дайн үргэлжэлһөөр

ПАРИЖ, февралиин 20. (ТАСС). Алжирай армиин болон Франциин сэрэгэй хоорондо галзуу шанга тулалдаанууд үргэлжэлһөөр. Һүүлэй үедэ Алжирта болоһон тулалдаанда Алжирай 110 хүн алуулаа, 30-ниинь плендэ абтаа гэжэ «Пари-Журналь» газетэ мэдээсэнэ. Франциин ямар хохидолдо ороһон тухай юушье мэдээсэнэгүй.

Франциин сэрэгэйхид Алжирай отрядуудай урдаһаа артиллери, авиаци ехээр хэрэглэнэ гэжэ газетэ тэмдэглэбэ.

„Номгон океан дээрэ ядерна буу зэбсэг туршахаяа болигты“

ТОКИО, февралиин 20. (ТАСС). США-да байдаг Японой элшэн сайд Асакаи февралиин 20-до США-гэй правительстводо ното барюулаа. Байгша оной апрельһээ эхилэн Номгон океан дээрэ хэдэн ядерна туршалга хэхэ гэһэн США-гэй шиидхэбэри энэ ното соо буруушаагдана.

Номгон океан дээрэ ядерна туршалга хэхэеэ болигты гэһэн Японой правительство ното США-да табиба.

Ядерна туршалгаһаа болоод түрэлхиндэ айхабтар ехэ аюул хёолдодог байһан дээрэһээ, ... буу зэбсэгэй туршалга хаа хаанагүй болюулагдаха ёһотой гэжэ ... правительство тоолоно.

США-да айхабтар хүйтэн болобо

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 20. (ТАСС). Урдань үзэгдөөгүй шанга хүйтэн боложо, ехэ саһанай ороһон дээрэһээ Америкэдэ олон завод хаагдаа, машина, поезднууд ябаха аргагүй болонхой, самолёдууд заримдаа ниидэнэгүй. Вашингтондо болон бусад городуудта һургуулинууд хаагданхай.

Зарим нютагуудта 40 градус хүйтэн болоно. Ороной зүүн зүгтэхи ехэ ехэ городуудта, тэрэ тоодо Нью-Йоркдо, Бостондо, Филадельфидэ, Балтиморто, Вашингтондо үзэгдөөгүй шанга хүйтэн ... Айхабтар зузаан хүр хүйтэн тогтошоһон дээрэһээ олон зон ажалдаа гараха аргагүй болонхой. Февралиин 19-нэй гүүр Нью-Йоркдо 16 градус байгаа. Харин Нью-Йоркдо варьда 1 градусһаа дээшэ урдань үсөөхэн үзэгдэдэг юм. Олон мянган автомобиль саһан доро булуулшанхай.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✦ Англиин газар дээрэ Америкын ракетнэ буу зэбсэг байлгаха тухай хэлсээн Лондондо дүүрэжэ байна. Энэ хэлсээнэй ёһоор, үлэмжэ холо ошодоггүй «Тор» гэжэ ракетэнүүдээр зэбсэглэгдэһэн дүрбэн дивизи һаяар Англи ерэхэнь.

✦ Монголой Баян-Үлэгэй гэжэ городто монгол-совет партизануудта памятник бодхоогдобо. Эдэ партизанууд 37 жэлэй урда тээ Толбо нуурай хажууда сагаантантай тулалдажа байтараа унаһан юм. Памятник дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Монгол арадай зол жаргал, эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалай түлөө Толбо нуурай шадар сагаантантай баатарлигаар тэмсэжэ байтараа, 1921 ондо унаһан монгол-совет партизануудай дурасхаалда».

✦ Соёл культурын талаар табан жэлэй туршада харилсаха тухай хэлсээн Вьетнамай Демократическа Республика Монгол хоёрой хоорондо Ханойдо хэгдээ.

✦ Чехословакиин Острава городто Эдуард Ржегулку гэжэ ... сүүдлүүлээд, 9 жэлээр эрхэ ... даба гэжэ Чехословакиин ...графна агентство мэдээсэнэ. ... хүн 1956 ондо Баруун Берлин ... дэжэ ошоод, Чехословакиин ... нуулай хүдэлмэри ябуулха ... рикынхидээр хүлһэлэгдэһэн гаа.

✦ Италида Неаполиин ... «Дакота» түхэлэй Америкын ... гэй самолёт бутаран унаа ... лёдой лётчигуудынь, мүн ... ябаһан хүнүүд үхөө.

✦ Францида Кармо гэжэ ... луун нүүрһэнэй бассейндэ ... шахтын нүхэн руу сүмэрэн ... нэгэ хүдэлмэришэн алуулаа ... шархатаа гэжэ «Франс-Суар» ... тэ мэдээсэнэ. Энэ ушарые ... шахтада аюулгүйе хамгаалха ... никын муу байһые буруушаажа ... шахтын 900 горнягууд заба... соносхоо.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

КРИТИКЭ, БИБЛИОГРАФИ

„ХАНИНАР“ ТУХАЙ

«Ханинар» гэжэ үхибүүдтэ зорюулан Гэлэгма Бадмаевагай бэшэһэн номые Бурят-Монголой номой хэблэл гаргаһан байна.

Үхибүүдэй уншахаар, таатай номуудай манайда үсөөн байһан дээрэһээнь, энэ номой хэблэгдэн гараһые ехэ һайшаамаар.

Уран зохёол бүхэн (ямаршье жанраар, ямаршье асуудалаар бэшэгдэһэн һаа) уншагшадта туһа хүргэхэ зорилготой байдаг. Зүгөөр, хараһан үзэһэнөө саарһан дээрэ буулгажархиха бэшэ, харин хүн зоной ажабайдалдахи бүхы талые шэнжэлэн, уран үгөөр, гүнзэгы удхатайгаар харуулха хэрэгтэй бшуу. Тиимын тула уран зохёолшо өөрын онсо бэлигтэй, шадабаритай байхаһаа гадна, арад зоной̆нгоо ажабайдалые һайн мэдэхэ, хүн зоной хоорондохи харилсаантай танил байха зэргэтэй. Уран зохёолшын хёрхо нюдөөр хаража, үхибүүд тухай бэшэхэ, тэдэнэй аяг зан, абари ябадалые тодоор, тобшоор харуулха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ.

Гэлэгма Бадмаевагай «Ханинарые» хараад үзэе. Энэ ном соо 19 рассказ оронхой. Автор уран гуурһаараа элдэб үхибүүдые зураглан харуулна. Эрхэ солбон, бэрхэшье, уйлаад һаладаггүйшье, хурса һонорхонуудшье үхибүүд тэдэнэйнь дунда олон.

«Юрын нэгэ үдэшэ», «Бэлэг» гэһэн рассказуудынь эгээл һайн гэхээр. Үенһөө үнгэржэ ябаһан үхибүүдэйнгээ жаргалта байдал харахадаа Багын хүгшэн аба сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэнүүдые хэлэнэ: «Юуншье гэһэн жаргалтай саг болоо гээшэб даа. Урдань ямар бэрхэтэй байгша һэм». Эдэ мүрнүүдые уншахадаа хүүгэд «урдань ямар байдаг һэм та?» гээд эхэ эсэгэһээ асууха, тэдэнь урданай барга байдал тухай хөөрэжэ үгэхэ ха юм. «Бэлэг» гэжэ рассказ соо Солбон Цырен хоёр тухай хэлэгдэнэ. Солбониинь эжыдээ туһалдаг, номоо һайн үзэдэг; нүгөөдэнь эхэдээ эрхэлшэнхэй, бүүмээлүүлэнхэй хүбүүн. Солбоной эхэ Дэжэдые хүбүүгээ заранаш гэжэ Цыренэй эхэ зэмэлээд абана. «Хүбүүмни уллаһан валенка үмдэдэггүй, абаха гэһэн юумэеэ абажал һаладаг хүн» гэжэ хэлэнэ. Теэд «Эрхые һуранхаар, бэрхые һура гэгшэ гүб даа» гэжэ Дэжэдэй харюу үгэхые дуулаад, абягүй болоно. Солбон һургуулиингаа мастерской соо бишыхан ханза дархалжа, угалзатуулан шэрдээд, мартын 8-най үдэр эжыдээ бэлэглэнэ. Тиихэдэ Солбоной багша хүбүүнэйнь эрхимээр һурадагай түлөө амаршалгын бэшэг эхэдэнь эльгээнэ. Цырен эхэдээ бэлэгшье үгөөгүй, һуралсалаараа эхынгээ сэдьхэлшье баясуулаагүй. Теэд хэн гэмтэйб? Энэ рассказ уншаад байхада, бурят арадаймнай иимэ аман үгэ һанагдана: «Эхэ муутын үритэй бү нүхэсэ, үүдэ муутын богоһодо бү һуу». «Бэлэгые» уншахадаа, мүнөө һургуулинуудта ябуулагдажа байгаа политехнизаци үхибүүдэй хүмүүжэлгэдэ ямар ехэ аша туһатайб гэжэ ойлгохоор.

Номой автор олоншье бэшэ аад, ойлгосотой үгэнүүдээр заахан геройнуудайнгаа байдал, аяг зан харуулна, хурсаар бэшэгдэһэн хэдэн мэдүүлэлые жэшээ болгон абаад үзэе. «Бүлсэгэр улаахан хасар дээрэнь мүнгэн тобшонуудай үлөөдэһэн ялаганан» («Юрын нэгэ үдэшэ»), «...Хүнэй нэгэл үгэ дуугараа һаа, бархиршахаар бэлэн, доодо уралаа жэмылгэн дурбиг-дурбиг гүүлэжэ байна» («Гэмээ мэдэрэлгэ») г.м.

Зүгөөр, һайн рассказуудай дунда үшөө хүсэд мүлигдөөгүй, яаруушагаар бэшэгдэһэн, удхаар гүйхэншэг нэгэ-хэды рассказ бии. «Минии зохёол бэшэнэйхиһээ дутуу бэшэ ха юм» гээд хэблэлдэ үгэжэрхидэг зохёолшод бии байдаг. Тэдээн тухай манай элитэ совет поэт М. Твардовский иигэжэ бэшэһэн байна:

Не хуже — честь невелика,
Не лучше — вот в чем горе.

Теэд, муу зохёол хэблүүлхэдэнь авторташье, уншагшадташье юу үгэхэ гээшэб? «Эшхэбтэр гээшэнь» гэһэн рассказ хараад үзэе. Жаахан Наташынгаа эрхээд уйлахада, эхэнь орхёод ябашаһан аад, тэрэнэйнгээ дэбхэржэ байжа бүри шангаар бархиршахада, һөөргөө ерэжэ гар дээрээ абана. Юун гэжэ ойлгохоор бэ? Наташа орилоод лэ һанаһан һаналдаа хүрэбэ ха юм даа, энээнһээ хойшо ходол тиигэдэг болохонь гээшэ. Наташын эхын басагаяа уйлатарнь орхёод ябашоо һаань, юун болохо байгаа хаб? Үхибүүдые хүмүүжүүлгын талаар хараха болоо һаа, эндэ нэгэ багахан алдуу хэгдээ аа гү гэжэ һанагдана.

«Һонирхолтой асуудал» соонь жаахан Дугар үглөөгүүр сонхынгоо шэлдэ гоёхон сэсэг набшануудай хээлэгдэшоод байһые обёоржо, ехэтэ гайхана. Энэмнай юундэ иигэбэ гээшэб гэжэ хүгшэн эжыһээ асуухадань, харюусажа шадаагүй. «Бишыхан һургагша» соонь паровоз тухай Батажаргалай һонирхоһон асуудалнуудта эгэшэнь харюусана, эхэншье туһална гээшэнь ехэ һонин.

Һонирхолтой асуудалда авторай харюу үгэжэрхёо һаань, түрүүшын рассказ удхаяашье, һонирхолоошье гээхэгүй һэн. «Хүүгэдэй асуудалда харюусаха ёһотой, тэдэнэй асуудалнууд элдэб янзын байдаг ха юм. Тэдээндэнь харюусахын тула энциклопедист, хаа яа философшье болохо саг ерэдэг»—гэжэ хүүгэдэй суута зохёолшо Борис Житков хэлээ хамнай. «Һайн нүхэр» гэжэ рассказ уншаад байхадаа, үбһэнэй үедэ бухал шэрэдэг жаахан хүүгэдые ехэшүүлтэй адляар үдэр болгондо унтариһаань бодхоодог юм гү гэжэ ойлгохоор. Сэхыень хэлэбэл, тиимэ байгаагүйнь элитэ. Ехэшүүл, мүн 13-14 наһатаншье өөһэдөө ялһала эртэ—наранай гарахаяа байхада бододог, тиигээд шүүдэрэй хататар нэгэ оролго гараар үбһэ сабшаха гү, али бэшэшье юумэ хэдэг байна. Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ: уран зохёолшо хүн арад зоной̆нгоо байдалтай һайн танил байха зэргэтэй, үнэншэмөөр бэшэ юумые баримта болгожо бэшэхэ ёһогүй.

Уран зураашан Д. Дамбаев рассказуудта таарама зурагуудые зураа. Теэд нэгэхоёр дутагдал харагдана. «Хэниинь гэмтэйб» гэһэн рассказда Жаргал хүбүүнэй баруун-зүүн хүлнүүдэйнгээ гуталнуудые һэлгэжэ үмдэжэрхиһэн юумые зүб үмдэһөөр зуражархинхай.

«Би жолоодохоб» гээшэдэ буржагархан шара толгойтой Юрань һайнаар зурагдажа бираагүй. Мүн энэ зурагые үхибүүд харахадаа, «шалшаран Буладай модон һэлмэнь алим» гэлдэдэг юм. Хүүгэдэй рассказуудта гоё, удхаар һайн зурагуудые үгэхэ шухала.

Энэ мэтын дутагдалтайшье һаа, «Ханинар» гээшэнь үхибүүдэй ялала һонирхожо уншахаар ном болоо.

Мүн нүхэр Г. Бадмаева ургажа байһан бэлиг шадабаряа улам дээшэлүүлжэ, эдир геройнуудайнгаа ябадалтай бүри һайнаар танилсан, бишыхан уншагшадтаа үшөөл һонирхолтой олон зохёол бэлэглэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

С. Цырендоржиев.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры в быта—34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00664. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР Зак. №